

คำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง
ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ที่ วค ๔/๒๕๖๑ วันที่ ๗ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัดของคู่กรณีในขณะกระทำความผิด

คู่กรณีที่ ๑ ครู ค.ศ. ๓	สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
คู่กรณีที่ ๒ ครู ค.ศ. ๓	สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
คู่กรณีที่ ๓ ครู ค.ศ. ๒	สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
คู่กรณีที่ ๔ ผู้อำนวยการโรงเรียน	สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เรื่อง การพิจารณาเสนอความเห็นให้ซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารและโภชนาการของโรงเรียนมิชอบด้วยระเบียบ
ของทางราชการ

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเรื่องความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังซึ่งคณะกรรมการ
วินัยทางงบประมาณและการคลังได้พิจารณาและมีมติแล้ว เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามอำนาจหน้าที่
โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงจากสำนวน บันทึกสรุปสำนวนของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน และรายงาน
การพิจารณาความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังของคณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลังแล้ว
ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

โรงเรียนได้ดำเนินการสอบราคาซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารและโภชนาการ จำนวน ๑ ชุด ๙ รายการ
ประกอบด้วย ตู้เย็น ขนาดไม่น้อยกว่า ๙ คิวบิกฟุต หม้อหุงข้าวไฟฟ้า ขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๘ ลิตร เตาแก๊ส
พร้อมเตาอบ ตู้อบไมโครเวฟ เครื่องบดอาหาร เครื่องตีไข่ หม้ออบความร้อน เครื่องนวดแป้ง และเตาอบ
อุตสาหกรรม ตามประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาของโรงเรียน ที่ ๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗
และแต่งตั้งให้คู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ เป็นคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา ตามคำสั่งโรงเรียน
ที่ ๓๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗

ในการสอบราคาครั้งนี้มีผู้ยื่นซองสอบราคา จำนวน ๓ ราย คือ

๑. บริษัท บ. จำกัด เสนอราคา ๑๒๙,๐๐๐ บาท
๒. บริษัท ป. จำกัด เสนอราคา ๑๖๙,๐๐๐ บาท
๓. ห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. เสนอราคา ๑๗๑,๕๐๐ บาท

คู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ ได้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา
แคตตาล็อก และแบบรูปรายการละเอียดของผู้เสนอราคาแล้ว ปรากฏว่า ผู้เสนอราคาทั้ง ๓ ราย ดังกล่าว

มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา แต่กรณีที่ ๑ กรณีที่ ๒ และกรณีที่ ๓ กลับไม่ได้พิจารณาเสนอความเห็นให้ซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารฯ จากบริษัท บ. จำกัด ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด เป็นเงิน ๑๒๙,๐๐๐ บาท แต่เสนอความเห็นให้ซื้อจากบริษัท ป. จำกัด ซึ่งเสนอราคา เป็นเงิน ๑๖๙,๐๐๐ บาท สูงกว่าผู้เสนอราคาต่ำสุด ๔๐,๐๐๐ บาท ตามบันทึกข้อความที่ ๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยให้เหตุผลว่า แม้ครุภัณฑ์ของ บริษัท บ. จำกัด จะเป็นไปตามแบบรูปและรายการละเอียดทุกประการ แต่ครุภัณฑ์มีคุณภาพด้อยกว่าบริษัท ป. จำกัด จำนวน ๕ รายการ ครุภัณฑ์รุ่นเก่ากว่า ๑ รายการ ครุภัณฑ์มีคุณภาพเท่ากัน ๒ รายการ และโรงเรียนเคยซื้อครุภัณฑ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ กับบริษัท บ. จำกัด แต่บริษัทฯ ไม่ได้เข้ามาดำเนินการประกอบติดตั้งครุภัณฑ์บางรายการให้สามารถใช้งานได้เป็นปกติ และกรณีที่ ๔ ผู้อำนวยการโรงเรียน ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการ อนุมัติให้จัดซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารฯ บริษัท ป. จำกัด ตามความเห็นของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา โดยไม่ได้พิจารณาด้วยความรอบคอบว่า บริษัท บ. จำกัด ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด เสนอรายการคุณลักษณะเฉพาะถูกต้องตามเอกสารแนบท้ายประกาศสอบราคาซึ่งเป็นเกณฑ์คุณลักษณะเฉพาะจากสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว และได้เสนอราคาผิดเงื่อนไขของเอกสารสอบราคาอันเป็นสาระสำคัญ การกระทำของกรณีดังกล่าว ทำให้โรงเรียนได้รับความเสียหาย ต้องจ่ายเงินค่าจัดซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารฯ สูงกว่าที่ควรจะเป็น เป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้พิเคราะห์ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนประกอบข้อกฎหมายแล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ กรณีที่ ๑ กรณีที่ ๒ และกรณีที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นให้ซื้อหรือจ้าง ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจหรือไม่พิจารณาเสนอให้ซื้อหรือจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ หรือไม่

กรณีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการแรกว่า กรณีที่ ๑ กรณีที่ ๒ และกรณีที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓ กำหนดว่า “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นของหน่วยรับตรวจ แต่ไม่รวมถึงข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในขณะที่เกิดเหตุ กรณีที่ ๑ เป็นข้าราชการ ตำแหน่ง ครู ค.ศ. ๓ กรณีที่ ๒ เป็นข้าราชการ ตำแหน่ง ครู ค.ศ. ๓ และกรณีที่ ๓ เป็นข้าราชการ ตำแหน่ง ครู ค.ศ. ๒ สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงถือได้ว่า คู่มือที่ ๑ คู่มือที่ ๒ และคู่มือที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่ตามความหมายของระเบียบดังกล่าวแล้ว

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า คู่มือที่ ๑ คู่มือที่ ๒ และคู่มือที่ ๓ มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นให้ซื้อหรือจ้าง หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คู่มือที่ ๑ คู่มือที่ ๒ และคู่มือที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาการจัดซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารฯ ๑ ชุด จำนวน ๙ รายการ ตามคำสั่งโรงเรียน ที่ ๓๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกและเสนอความเห็นให้ซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอราคารายหนึ่งรายใด จึงถือได้ว่า คู่มือทั้งสามมีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นให้ซื้อหรือจ้าง ตามระเบียบฯ ข้อ ๔๒ แล้ว

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำของคู่มือที่ ๑ คู่มือที่ ๒ และคู่มือที่ ๓ เป็นการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจ หรือไม่พิจารณาเสนอให้ซื้อหรือจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามข้อ ๔๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา และพิจารณาคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างของผู้เสนอราคาที่มีคุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อทางราชการแล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา และเสนอให้ซื้อหรือจ้างรายที่คัดเลือกไว้แล้ว ซึ่งเสนอราคาต่ำสุด ประกอบกับหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร (กwp) ๐๙๐๑/ว ๔๘ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๙ เรื่อง การพิจารณาคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างในการประกวดราคา และหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค (กwp) ๐๔๐๘.๔/๐๘๓๙๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐ เรื่อง ข้อหาหรือการพิจารณาจัดซื้อรถยนต์บรรทุกในราคาที่สูงกว่าผู้เสนอราคาต่ำสุด ได้กำหนดแนวทางการพิจารณาคัดเลือกครุภัณฑ์ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ไว้ดังนี้

๑. การพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคา ให้ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา และความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารหลักฐานต่างๆ แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคารายที่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา หลังจากนั้นจึงนำรายชื่อผู้เสนอราคาที่ผ่านมาการตรวจสอบความถูกต้องตามเงื่อนไขเอกสารสอบราคาแล้ว มาพิจารณาตรวจสอบและคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างที่มีคุณภาพและคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่สามารถกำหนดเป็นเงื่อนไขไว้ในเอกสารสอบราคาได้ เช่น ประวัติการบริการหลังการขาย หรือประวัติการใช้งานของสิ่งนั้นๆ โดยการพิจารณาในขั้นนี้ ส่วนราชการสามารถพิจารณาตัดผู้เสนอราคารายที่เสนอสิ่งของหรืองานจ้างที่มีคุณสมบัติไม่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการออกได้ ต่อจากนั้นจึงจะพิจารณาซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอราคาที่ผ่านมาการคัดเลือกแล้ว ซึ่งเสนอราคาต่ำสุด

๒. เมื่อพิจารณาตรวจสอบและคัดเลือกคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารหลักฐานต่างๆ และคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างที่มีคุณภาพและคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการแล้ว ในขั้นนี้ส่วนราชการจะต้องพิจารณารับราคาของผู้เสนอการารายที่เสนอราคาต่ำสุดเท่านั้น ไม่อาจจะพิจารณา กลับหลักที่ผู้เสนอราคาได้ผ่านการพิจารณาในเรื่องคุณภาพและคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ มาแล้วได้อีก เนื่องจากถือว่าผู้เสนอราคาที่ได้ผ่านเข้ามาในขั้นตอนการพิจารณาราคา จะต้องผ่านการพิจารณา ในเรื่องคุณภาพและคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการมาแล้ว

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า โรงเรียนสอบราคาซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารฯ จำนวน ๑ ชุด ๙ รายการ มีผู้ยื่นซองเสนอราคา จำนวน ๓ ราย คู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ ในฐานะคณะกรรมการเปิดซอง สอบราคา ได้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา แคตตาล็อก และแบบรูปรายการละเอียด ของผู้เสนอราคาแล้ว ปรากฏว่า ผู้เสนอราคาทั้ง ๓ ราย ดังกล่าว มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสาร สอบราคา แต่คู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ ได้พิจารณาเสนอความเห็นให้ซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารฯ จากบริษัท ป. จำกัด ซึ่งเสนอราคา เป็นเงิน ๑๖๙,๐๐๐ บาท สูงกว่าบริษัท บ. จำกัด ผู้เสนอการารายต่ำสุด ซึ่งเสนอราคา เป็นเงิน ๑๒๙,๐๐๐ บาท โดยให้เหตุผลว่า ได้เปรียบเทียบคุณภาพครุภัณฑ์แต่ละรายการแล้ว ปรากฏว่าครุภัณฑ์ของ บริษัท บ. จำกัด มีคุณภาพด้อยกว่าบริษัท ป. จำกัด จำนวน ๕ รายการ รุ่นเก่ากว่า ๑ รายการ มีคุณภาพเท่ากัน ๒ รายการ และทางโรงเรียนเคยซื้อครุภัณฑ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ กับ บริษัท บ. จำกัด แต่บริษัทฯ ไม่ได้เข้ามาดำเนินการประกอบติดตั้งครุภัณฑ์บางรายการให้สามารถใช้งานได้ เป็นปกติ ซึ่งโรงเรียนได้แจ้งให้บริษัทฯ ทราบทั้งทางโทรศัพท์และหนังสือราชการ แต่บริษัทฯ กลับเพิกเฉย ไม่ส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาดำเนินการ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจึงมีมติให้บริษัท ป. จำกัด เป็นผู้ได้รับ การคัดเลือกในการสอบราคาซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารและโภชนาการ ตามบันทึกข้อความ ที่ ๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การสอบราคาซื้อครุภัณฑ์งานอาหารและโภชนาการ

คู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงว่า โรงเรียนเคยซื้อครุภัณฑ์โครงการ พัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐาน ตามสัญญาเลขที่ ๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๖ รายการครุภัณฑ์ กล้องโทรทัศน์แบบสะท้อนแสงขนาด ๘ นิ้ว แบบฐานอิคเลทอเรียล จากบริษัท บ. จำกัด แต่ครุภัณฑ์ไม่สามารถ ใช้งานได้ โรงเรียนทำหนังสือแจ้งไปยังบริษัท บ. จำกัด ให้เข้ามาตรวจสอบการติดตั้งครุภัณฑ์ แต่บริษัทฯ กลับเพิกเฉยไม่เข้ามาดำเนินการตามสัญญา จนกระทั่งบริษัทฯ ต้องการขอหลักประกันสัญญาคืน จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ มาประกอบกล้องโทรทัศน์แบบสะท้อนแสงขนาด ๘ นิ้ว และสาธิตการใช้งานในวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ ซึ่งล่วงเลยมาเป็นเวลา ๑ ปี ๕ เดือน ทำให้โรงเรียนได้รับความเสียหายจากการไม่ได้ใช้งานครุภัณฑ์ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจึงเห็นว่า ถ้าซื้อครุภัณฑ์จากบริษัท บ. จำกัด หากเกิดความชำรุดบกพร่อง บริษัทฯ ก็อาจจะไม่เข้ามาดำเนินการแก้ไขให้กับโรงเรียนดังครั้งที่ผ่านมา คู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และ

คู่กรณีที่ ๓ จึงมีมติคัดเลือกพัสดุที่มีคุณภาพและคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ โดยการเสนอให้ซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารและโภชนาการจาก บริษัท บ. จำกัด

การที่คู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ ได้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคาแล้วเห็นว่า บริษัท บ. จำกัด มีคุณสมบัติและเอกสารถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในเอกสารสอบราคา และเป็นผู้เสนอราคารายต่ำสุด แต่กลับไม่พิจารณาเสนอให้ซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารฯ จาก บริษัท บ. จำกัด นั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ แต่อย่างไรก็ดี การที่คู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ ได้พิจารณาเสนอให้ซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารฯ จากบริษัท บ. จำกัด เนื่องจากเห็นว่าอุปกรณ์วิชาอาหารฯ ที่ บริษัท บ. จำกัด เสนอขายนั้น มีคุณภาพดีกว่าของ บริษัท บ. จำกัด อีกทั้ง บริษัท บ. จำกัด ยังมีประวัติการบริการหลังการขายที่ไม่ดี โดยเคยเป็นคู่สัญญาขายกล้องโทรทัศน์แบบสะท้อนแสงขนาด ๘ นิ้ว ให้กับโรงเรียน แต่บริษัท บ. จำกัด ไม่ได้เข้ามาประกอบและสาธิตการใช้งานกล้องโทรทัศน์ฯ ให้กับโรงเรียน ทั้งที่โรงเรียนได้พยายามติดต่อกับบริษัทฯ แล้ว แต่บริษัทฯ กลับเพิกเฉย ทำให้โรงเรียนไม่สามารถใช้งานกล้องโทรทัศน์ฯ เป็นเวลาถึง ๑ ปี ๕ เดือน นั้น เห็นว่า การกระทำของคู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ มิได้เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขายหรือผู้หนึ่งผู้ใด แต่ได้กระทำไปโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ จึงเป็นการกระทำไปโดยมีเหตุผลอันสมควรแล้ว เมื่อการกระทำของคู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ ไม่เข้าองค์ประกอบความผิดกรณีไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจ หรือไม่พิจารณาเสนอให้ซื้อหรือจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในองค์ประกอบความผิดในข้ออื่นอีก

ดังนั้น การกระทำของคู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ จึงไม่เป็นความผิดตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๒

ประเด็นที่ ๒ คู่กรณีที่ ๔ เป็นผู้บังคับบัญชา กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดกับคู่กรณีที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ หรือไม่

กรณีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการแรกว่า คู่กรณีที่ ๔ เป็นเจ้าหน้าที่ และเป็นผู้บังคับบัญชาหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓ กำหนดว่า “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นของหน่วยรับตรวจ แต่ไม่รวมถึงข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และ “ผู้บังคับบัญชา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจผู้มีอำนาจหน้าที่ อนุมัติ อนุญาต รับรอง ให้ความเห็นชอบ หรือการกระทำอื่นใดในทำนองเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือคณะบุคคลที่ได้กระทำไปเกี่ยวกับเรื่องการรับจ่าย การเก็บรักษา การตรวจสอบหรือการอื่นใด อันเป็นผล

ต่อเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ใดๆ ของรัฐ ทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึง ผู้มีอำนาจหรือผู้ได้รับ มอบอำนาจตามกฎหมายหรือระเบียบด้วย ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะเกิดเหตุ คู่กรณี ที่ ๔ เป็นข้าราชการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ และมีอำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๖๕ จึงถือว่า คู่กรณี ที่ ๔ เป็น เจ้าหน้าที่และเป็นผู้บังคับบัญชา ตามความหมายระเบียบฯ ดังกล่าว แล้ว

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า คู่กรณี ที่ ๔ กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดกับคู่กรณี ที่ ๑ คู่กรณี ที่ ๒ และคู่กรณี ที่ ๓ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๔๒ กำหนดให้ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา รายงานผลการพิจารณา และความเห็นพร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมด ต่อหัวหน้าส่วนราชการเพื่อสั่งการโดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และข้อ ๖๕ กำหนดว่า การสั่งซื้อหรือสั่งจ้างครั้งหนึ่งในวงเงินไม่เกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อคู่กรณี ที่ ๔ ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ได้รับรายงานผลการพิจารณาพร้อมความเห็นจากคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา โดยทราบว่าการเปิดซองสอบราคา ได้พิจารณาให้ บริษัท บ. จำกัด ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติให้เข้าเสนอราคาได้ แต่มิได้พิจารณาเสนอให้ซื้อครุภัณฑ์จากบริษัทดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้เสนอราคารายต่ำสุด แต่คู่กรณี ที่ ๔ ก็ได้ดำเนินการโต้แย้ง หรือให้ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาทบทวนให้เป็นไปตามระเบียบแต่อย่างใด กลับพิจารณาสั่งให้ซื้อพัสดุจากบริษัท ป. จำกัด ซึ่งเสนอราคาสูงกว่าผู้เสนอราคารายต่ำสุด เป็นจำนวนเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น การกระทำของคู่กรณี ที่ ๔ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๔๒ ประกอบ ข้อ ๖๕ แต่อย่างไรก็ตาม คู่กรณี ที่ ๔ ได้สั่งซื้ออุปกรณ์วิชาอาหารฯ จาก บริษัท ป. จำกัด เพราะเห็นว่า บริษัท ป. จำกัด เสนอขายสินค้ามีคุณภาพดีกว่าของ บริษัท บ. จำกัด อีกทั้ง บริษัท บ. จำกัด ยังมีประวัติบริการหลังการขายที่ไม่ดี หากครุภัณฑ์เกิดความชำรุดบกพร่อง บริษัทฯ อาจไม่เข้ามาดำเนินการแก้ไขให้กับโรงเรียนดังครั้งที่ผ่านมา ดังนั้น การกระทำของคู่กรณี ที่ ๔ จึงมิได้เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขายหรือผู้หนึ่งผู้ใด แต่ได้กระทำไปโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ จึงเป็นการกระทำไปโดยมีเหตุผลอันสมควรแล้ว ประกอบกับการกระทำของ คู่กรณี ที่ ๑ คู่กรณี ที่ ๒ และคู่กรณี ที่ ๓ ไม่เป็นความผิดตามระเบียบฯ ข้อ ๔๒ ดังนั้น จึงรับฟังไม่ได้ว่า คู่กรณี ที่ ๔ มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดกับคู่กรณี ที่ ๑ คู่กรณี ที่ ๒ และคู่กรณี ที่ ๓ อันจะเป็นความผิดตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๒ ประกอบข้อ ๔๙

ฉะนั้น อาศัยเหตุดังได้วินิจฉัยมาประกอบอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบข้อ ๓๐ ของระเบียบ

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวิธีพิจารณาความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงมีคำวินิจฉัยชี้ขาดว่า การกระทำของคู่กรณี ที่ ๑ คู่กรณีที่ ๒ และคู่กรณีที่ ๓ ไม่เป็นความผิดตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณ และการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๒ และการกระทำของคู่กรณีที่ ๔ ไม่เป็นความผิดตามระเบียบคณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๒ ประกอบข้อ ๔๙ จึงให้ ยุติเรื่องความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังกับคู่กรณีทั้ง ๔ คน

พลเอกชนะทัฬ	อินทามระ	ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
นางยุพิน	ชลาภนันทน์วัฒน์	กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
นายพิมล	ธรรมพิทักษ์พงษ์	กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
นางสาวจินดา	มัทธนาวัฒน์	กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
นายวีระยุทธ	ปิ่นนวม	กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
นายสรเสรีญ	พลเจียก	กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
ศาสตราจารย์อรพิน	ผลสุวรรณ์ สบายรูป	กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน